

עֶזְרָא שַׁבָּת

פרשת: חיי שרה - תולדות

כ"ד במרחשוון ה'תשע"ז
(25.11.2016)

עלון מס' 03 (1178)
(שנה שלושים ואחת)

מועדי השבת חיי שרה

יום -	17.15	16.00
ת"א	17.16	16.14
חיפה	17.14	16.04
ב"ש	17.18	16.19
אילת	17.16	16.12

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת חיי שרה - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.49 - 4.45
זמן הנחת תפילין	5.35 - 5.30
הנץ החמה (מישור)	6.25 - 6.20
הנץ החמה (הנראה)	6.31 - 6.25
ס"ז ק"ש מג"א	8.09 - 8.06
תצות היום	11.31 - 11.28
מנחה גדולה	12.01 - 12.59
שקיעת החמה	16.36 - 16.33
צאת הכוכבים ב'	17.26 - 17.26

דף יומי: בבא מציעא סא - סז

מועדי השבת תולדות

יום -	17.15	15.59
ת"א	17.16	16.14
חיפה	17.14	16.03
ב"ש	17.18	16.18
אילת	17.16	16.11

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת תולדות - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.54 - 4.50
זמן הנחת תפילין	5.41 - 5.36
הנץ החמה (מישור)	6.31 - 6.26
הנץ החמה (הנראה)	6.36 - 6.31
ס"ז ק"ש מג"א	8.13 - 8.10
תצות היום	11.34 - 11.31
מנחה גדולה	12.04 - 12.01
שקיעת החמה	16.36 - 16.33
צאת הכוכבים ב'	17.26 - 17.25

דף יומי: בבא מציעא סח - עד

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "מן" ובקשתך למספר 1315.
 לדומא: "זמן שקיעה מחר בטבריה"
 את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il
 וגם באתר מרשתת בקטגוריית עלוני שבת
 ב"מדעי יהודי" www.moreshef.co.il
 יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
 כתובת: רח' בלוך 3, ת"א
 טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
 דוא"ל: smuladv@netvision.net.il
 עיצוב: חוגאל שפיצברג 054-6695400

יושב אוהלים - ברום התרבות האנושית

"ויגדלו הנערים והיה עשיו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אוהלים. ויאבה יצחק את עשיו כי ציד בפיו ורבה אוהבת את יעקב." המחלוקת היסודית בין יצחק לרבקה המתחילה ברגע שמתגלה אופיים הבסיסי של האחים מתבטאת בהמשך כאשר יצחק שולח את עשיו להביא לו ציד מהשדה ולזכות בברכה ורבקה מפירה את כוונתו - בתחבולה - ודואגת שיעקב יקבל את הברכה.

האם יצחק אבינו ראה בעיני רוחו את השושלת: אברהם - יצחק - עשיו - אליפז - עמלק? יתכן שאין מדובר כאן בבחירה טוטלית כמו בבחירתו של יצחק עצמו וגירושו של ישמעאל בפקודת שרה. שם בישמעאל מדובר באישה אחרת - הגר ושרה אומרת גרש האמה הזאת ואת בנה. אך אצלנו מדובר בשני בניו היוצאים מאותה אישה, ובאותו ההריון. קשה לחשוב על בחירת האחד וגירוש השני.

כך פירש ר' עובדיה ספורנו: "הוה גביר לאחיך כי חשב שיהיה טוב ליעקב שתספיק לו נחלת ארץ ישראל ושיחיה בה עם איזה שיעבוד כדי שלא יטריד נפשו בענייני השררות והבלי הנפסדים... ושיהיה טוב לו שיהיה משועבד תחת אחיו ממה שיהיה משועבד תחת שאר האומות." יצחק מזהה את חולשתו של יעקב בענייני ה"שדה" ואת היותו "איש תם" וחושב על עתידו כבן הממשיך של שושלת אברהם. הפתרון של יצחק הוא יצירתו ולקוח בחשבון את תכונות האחים. יש כאן מבנה מורכב של קואליציה בין איש הרוח שיעסוק בענייניו תחת השלטון המדיני של אחיו. אוטונומיה דתית / תרבותית של יעקב בארץ ישראל תחת שלטון המעצמה האזורית של עשיו שתעסוק בשררה ובהבלי הנפסדים.

וממשיך ספורנו: "ומפני שידע שארץ ישראל הייתה ראויה ליעקב בלבד לכן בזאת הברכה שחשב לברך את עשיו לא הזכיר את ברכת אברהם ולא ארץ ישראל כמו שהזכיר ליעקב כשהכירו וברכו".

מה חשבה רבקה? רבקה חשבה שאין לפצל את הברכה, ברכת אברהם וארץ ישראל ליעקב וברכת השליטה החומרית הכלכלית הצבאית והאזורית לעשיו. הבן הממשיך את השושלת חייב להיות עצמאי ולא משועבד. הוא יהיה חייב לגלות בתוכו את התכונות המאפשרות לו להיות "גביר לאחיו" בנוסף להיותו "איש תם יושב אוהלים". רבקה הרחיקה ראות וזיהתה ביעקב משהו נסתר שיתגלה בהמשך בהיותו בבית לבן. אפשר לאמר שייצחק הוא אבי התפיסה החרדית הקלאסית הדואגת לעיקר - התמימות ואהלי התורה - ורואה בכל השאר מטריד ש"מישהו" כבר דיאג לו. רבקה היא אם הציונות הדתית הקלאסית השואפת לחבר את התורה והעבודה ורואה בשדה המדינה "שדה אשר ברכו ה'".

בניסוחו של הר' אברהם יצחק הכהן קוק: "נתגלתה השאיפה להקים ציבור גדול אשר ישמור את דרך ה' לעשות צדקה ומשפט... צריך דווקא שציבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכסא ממלכה לאומית ברום התרבות האנושית...".

כאשר יצחק מגלה את טעותו הוא נחרד על שיבוש תכניתו אבל מיד מתעשת ומאשר את הברכה ליעקב "גם ברוך יהיה".

על יעקב יעברו שנים ארוכות וקשות בבית לבן עד שיוכיח את יכולותיו החומריות ויוכל לעמוד ולהכריז "כי במקלי עברתי את הירדן ועתה הייתי לשני מחנות".

נשים לב שההחלטה בשאלה מיהו הבן הנבחר התקבלה ע"י האמהות שרה ורבקה בניגוד לדעת האבות אברהם ויצחק יתכן שזהו היסוד לקביעת האם בשאלת "מיהו יהודי?"

הרב **דעואל (דולי) בסוק** - מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא מחוז מרכז

נתקלתם בבעיה?

שתפו אותנו ואנחנו נמצא עבורכם את הפתרון.

ע.ד.י. שינדלר מובילה קו פתרונות מתקדמים למוסדות, מלונות, חברות ויחידים.

במפעלנו ממוקמת נגריה לשיפוץ וחיידוש רהיטים. כמו כן, אנו מייצרים ריהוט בהתאמה אישית, לכל לקוח ולקוח. במפעל מצבעה מתקדמת הצובעת מתכת, גופי תאורה, פלסטיקה ועץ. בנוסף במפעל מחלקה טכנית המתמחה בענף המתכת. השימוש נעשה בציוד מתקדם הכולל תא לניקוי חול. החברה ממשיכה בפעילותה באספקת מוצרי טקסטיל למוסדות ופרטיים: שמיכות, מגבות, כריות, סדינים ועוד.

חרוטים על דגלנו אמינות ומקצועיות.

ע.ד.י. שינדלר פתרונות מתקדמים למוסדות

רח' החופר 12, א.ת. חולון
 טל': 074-7017121, פקס: 074-7017212
 נייד: 050-2561836
 א"ח 7: adi0502561836@walla.co.il

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
עדינה שרה רוזנברג ע"ה,
 בת ר' **זאב** ז"ל,
 נפטרה ב- ג' בכסלו תשע"ב. יהי זכרה ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
יעקב בן סולטאנה אוחנה ז"ל,
 נלב"ע ב- כ"ז בחשוון ה'תשע"ג.
 יהי זכרו ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
חיים מנחם בסוק ז"ל,
 נפטר ב-ז' בכסלו תשס"ז.
 יהי זכרו ברוך!

דיני השבוע ומנהיגו

שבת פרשת חיי שרה

ההפטרה: "הומלך דוד זקן" (מלכים א' א', א).

מברכים החדש: כסלו

ראש חודש כסלו ביום החמישי הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה. בהכרזת יום ראש חודש קורא ש"ץ את היום, או הימים, שיחול ראש חודש, לאמור: ראש חודש כסלו ביום החמישי - **יש להוסיף ה הידיעה.**

המולד: יום שלישי שעה 4, 8 דקות ו-6 חלקים.

אין אומרים אב הרחמים ואין מזכירים נשמות.

יום רביעי כ"ט במרחשון, ערב ראש חודש, במנחה: אומרים יום כיפר קטן ואין אומרים תחנון.

'עלה יבוא' / טרחא דציבורא

שליח ציבור ששכח לומר 'עלה יבוא', כל עוד לא סיים חזרת הש"ץ דינו כדין היחיד ששכח. אך אם סיים כבר את חזרת הש"ץ, מפני טרחא הציבור שוב אינו חוזר מראש התפילה, אלא סומך על תפילת מוסף שעתידי להתפלל. אם שכח לומר 'עלה יבוא' בתפילת לחש שלו, אינו חוזר, הוא יוצא חובתו בתפילה שחזור בחזרת הש"ץ. (שולחן ערוך, אורח חיים קכו, ד).

שבת פרשת תולדות

"משא דבר ה'" (מלאכי א', א).

זמן קידוש לבנה: ממוצאי שבת קודש, ד' בכסלו ועד ליל רביעי יד בחודש.

כשמברך הברכה אינו פונה אל הלבנה, אלא פניו לכיוון שמתפללים ונותן עיניו בה ומברך, וכתב המגן אברהם (שם ס"ק ח), כי יסתכל בה רק פעם אחת ואח"כ אסור להסתכל בלבנה.

"ותן טל ומטר לברכה"

מיום רביעי ז' בכסלו, המסופק אם הזכיר טל ומטר - אינו חוזר כי כבר הוחזק לומר במשך 30 יום 90 טעם טל ומטר, או כשאמר 90 פעם ויש אומרים 100 פעם (ולחכם סופר 101 פעם): "ואת כל מיני תבואתה לטובה, ותן טל ומטר לברכה", אזי מוחזק הוא שלא טעה כבר - לכן אינו חוזר. במגרא במסכת ברכות (כט) אמרו, טעה ולא שאל גשמים בברכת השנים, מחזירין אותו. כלומר, אם טעה אדם ולא הזכיר בקשה על הגשמים בברכת השנים, דינו כדין מי שחיסר ברכה אחת מברכות התפילה, שאין תפילתו תפילה שלימה. התוצאה מכך היא: שאם סיים תפילתו בלא שאלת גשמים, עליו לחזור ולהתפלל שנית את כל תפילת העמידה. כך פסקו הרמב"ם בהלכות תפילה, פרק ז' "ושלחן ערוך בסיומן קיז.

אם נזכר שלא ביקש על הגשמים לפני שסיים את ברכת השנים, יחזור לתחילת ברכת השנים וכמובן לא ישכח להזכיר את הגשמים, והספרדים יאמרו את הנוסח שהם אומרים בברכת השנים בחורף. אם התחיל בחתימת ברכת השנים, ואמר "ברוך אתה ה'", ונזכר שלא ביקש על הגשמים, לא יוכל לחזור ויאמר "ברוך אתה ה'", למדני חוקיק", (תהילים: "ברוך אתה ה' למדני חקיק"), (במקום: "מברך השנים"), ויחזור לתחילת הברכה, ברוך עלינו... (כמנהג האשכנזים) או "ברכנו" (מנהג הספרדים), וכמובן יבקש על הגשמים. סיים ברכת השנים, ועדיין לא התחיל "תקע בשופר", יאמר במקום "ותן טל ומטר לברכה" וימשיך בתפילתו. על כל פנים טוב יעשה שבברכת שמע קולנו יחזור ויאמר, "ותן טל ומטר לברכה על כל פני האדמה".

נזכר בזמן שביין "תקע בשופר" ל"שומע תפילה" יבקש על הגשמים בברכת שמע קולנו שהיא כוללת את כל הבקשות בתפילה, ובכך יתקן את מה שהחסיר בתפילתו. וכך נהג: לפני שיאמר "כי אתה שומע תפילת כל פה...", יאמר, "ותן טל ומטר לברכה על כל פני האדמה", וימשיך בתפילה "כי אתה שומע...". אם נזכר שלא שאל טל ומטר אחרי שהתחיל כבר בחתימת ברכת שמע תפילה ואמר: "ברוך אתה ה'", יסיים מיד "למדני חוקיק", ויחזור לתחילת ברכת שמע תפילה, ויבקש בברכתו על הגשמים.

לאחר שומע תפילה ולפני "רצה", יאמר מיד "ותן טל ומטר לברכה", ואחר כך ימשיך בברכת "רצה". לאחר "רצה" ולפני "היו לרצון" האחרון שלאחר אלוקי נצור, חוזר לברכת השנים, ושואל שם טל ומטר וממשיך בתפילתו משם על סדר הברכות.

אם התחיל כבר "היו לרצון" השני (אחרי אלקי נצור) ולא אמר "ותן טל ומטר...". חוזר לראש התפילה ומתפלל שנית על הסדר.

תפילת היחיד ותפילת הציבור

אברהם סדן

הארות מתוך הספר "שפתי תפתח"

"א-לקי יצחק"

בליונו הקודם, ניסונו להבין את המקום המועדף שניתן לאברהם בברכת "אבות". אולם, כשאנו באים לעשות כן ביחס ל"א-לקי יצחק", מסתבר שאנו יודעים מהכתוב מעט מאד על דרכו היהודית של יצחק. כשהתורה רוצה לספר על תולדות יצחק, היא פותחת בפסוק: "ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק". מבחינה תחבירית, יצחק בפסוק זה אינו אלא מושא; אינו אלא "בן אברהם". אם אמנם כל אחד מהאבות נקרא "אב", משום שחידש **כיוון נוסף בבניין היסודי של האומה**, מהי אפוא הדרך היהודית שסלל יצחק אבינו בעבודת ה'?

מורי ורבי, ר' חיים יעקב גולדוויכט זצ"ל, שפך אור על דמותו היהודית של יצחק. בעוד אברהם אבינו אינו פורץ הדרך לאמונה בא-ל אחד, א-ל של חסד צדקה ומשפט, עבודתו של יצחק היא להפוך דרך זו לנתיב של קבע; ליצור את גורם הקביעות והמשכיות בעבודת ה'. הדבר בא לידי ביטוי בכל הליכותיו של יצחק - **וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו, ויסתמום פלשתים אחריו מות אברהם, ויקרא להן שמות פלשתים אשר קרא להן אביו** (כ"ו, ט"ח) - יצחק מתייגע וחופף בפעולה חדשה ומקורית, אבל - את אותן הבארות שחפר אברהם וסתמום פלשתים; הוא נותן להן שמות, אבל - **בשמות אשר קרא להן אביו**.

גם במעשה העקיפה, אנו נוטים לראות בה בעיקר את ניסונו של אברהם - **והא-לקים נסה את אברהם** (כ"ב, א); אולם, בתודעת האומה נחקק שמו של המעשה דווקא כ"עקידת יצחק" - **ועקידת יצחק** לזרעו היום ברחמים תזכר" (ברכת "זכרונות"); מה בכלל חלקו של יצחק במעשה זה, ומדוע נקרא המעשה דווקא על שם פעולת העקיפה/הקשירה, הנראית כביכול כאקט טכני ושולי - הכנה לעצם מעשה ההקרבה?

לשאלה זו מתייחסים חז"ל במדרש, כשיח המתנהל כביכול בין יצחק ואברהם בעת העקיפה: "כפתיני יפה יפה...שמא תפסל השחיטה, ולא תעלה לך לקרבן, ונמצאתי מתחייב כל מיתות לשמים". יצחק מבין ברגעים אלו את גודל האחריות הרובצת עליו; אם חס וחלילה מעשה הקרבן לא יעשה לפי כל **פרטיו ודקדוקיו ההלכתיים**, כמצווה על ידי ה', עלול הוא להפוך חס וחלילה מקרבן העולה לרצון לפני ה' - למעשה של שפיכות דמים, בדומה לשוחט קדשים מחוץ לעזרה, שעליו נאמר **דם יחשב לאיש הואו דם שפך!** (ויקרא י"ז), וכאותה "קטורת זרה", שבגילה מתו נדב ואביהוא בני אהרן (ויקרא י'). התמקדותו של יצחק בפרטי ביצוע פעולת העקיפה, היא המשקפת יותר מכל את המשמעות המחולטת לפרטי הצווי הא-לקי; את הפיכת אמונתו של אברהם, ל"שולחן ערוך" של יצחק, שיש בו את יסוד **הקביעות וההמשכיות**. אולי מטעם זה, נקבעה הלכה **לדורות** במעשה הקרבת קרבן התמיד - "מעקדין אותו יד ורגל, כעקידת יצחק בן אברהם" (תמיד, ל').

חז"ל הפנו את תשומת לבנו לכך שבפסוק **הזכרתי את בריתי עִקֹב, וְאֵף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק**, וְאֵף אֶת בְּרִיתִי אֲבָרָהם אֲזָכֹר" (ויקרא י"ג), לא נאמרה **זכירה** ביצחק; ואמר על כך (בספרא), שמעלתו איננה זקוקה לזכרון - "אפרו צבור על גבי המזבח". עניין ה"זכרון", הוא לפי הרושם שהוטבע בעולם; רושם החידוש של מעשי האבות אברהם ויעקב היה כה חזק, עד שיש לו "זכרון". אבל עבודתו של יצחק שהיתה לכאורה ללא חידוש, ללא רושם - לא נאמר בו "זכרון".

עבודת ה' שאיננה מטביעה רישום של זכרון, דרישה קשה היא מהאדם; קל לו לאדם ליצור ולפעול, כאשר התוצאה משאירה את רישומה בעולם; קשה עד למאד לאדם להתניע בעמל שאינו יוצר חידוש ומטביע זכרון בעולם. עבודתו של יצחק להמשיך את שושלת הדורות בלי לשנות, ולהפוך אותה ל"שולחן ערוך" לפיו יש לחיות ולפעול, זו עבודה הדורשת תעצומות נפש; לפיכך מעלתו איננה זקוקה לרושם ולזכרון - "אפרו צבור על גבי המזבח", דהיינו שמעשהו אינו חד-פעמי, אלא **מתמשך לדורי דורות** והוא זה שקובע לו את המקום המיוחד בתפילת ישראל כ"א-לקי יצחק".

לתגובות: 052-2718080 | דוא"ל: asadan@gmail.com | **לרכישת הספר:** 058-6208286 (שימית).

המשפחה

הרב עו"ד דוד הלפגוט, L.L.M.

מומחה לדיני משפחה, מגשר ויועץ זוגי

ההשמה והשלום במעונם.

"אמר ר' יוסי, מימי לא קריתי לאשתי אשתי אלא לאשתי ביתי" גם אם לאדם יש בבעלותו עשרות דירות אך אין עמו אשה שהיא מרחיבה את דעתו ומשרה מנוחה ושמחה בבית עדיין אין לו בית אמיתי.

הבית לא נקרא על שם האיש אלא על שם האשה שהיא עיקר הבית. גם אם האיש יהיה האיש מצליח מאוד בעסקיו ובעיסוקיו ועשיר גדול, עדיין לא תהיה לו שמחה בעמלו והוא לא יהיה מאושר עד אשר יחזור לביתו. בית בו תהיה לו מנוחת הנפש ומאוור פנים של אשתו.

אחד היסודות של השמחה ושלום הבית הוא הצניעות. רבות פנים לה לצניעות והלכותיה מרובות. אך כמה מפתיע שחז"ל מייחסים לצורת הדיבור יסוד של צניעות.

על מנת שבבית תשרור שלוה והרמוניה צריך ללמוד את צורת הדיבור הנכונה ואת טון הדיבור שבין בני הזוג. סייג לצניעות הבית ולשלוותו היא דיבור בטון נמוך ולוחש. הדיבור בנחת ובצניעות מצליח ונשמע יותר.

בית שאין בו צווחה ולא צעקה ואף לא הרמת קול אינו יוצא מידי שלוותו לעולם. השלום שוכן בו תמיד והדברים הנאמרים והיוצאים מן הפה נכנסים ישירות אל הלב הרגיש. לא קל להתרגל לדבר בשקט וברוגע. אך אם מתרגלים זאת ומצליחים התוצאה היא שווה למעלה משוויו של הזוג. נכונים דברי שלמה המלך החכם מכל האדם שאמר "מענה רך משיב חימה" (משלי טו),

כלומר אם אתה עונה ברכות ובשקט ובענוה למי שכוועס, אתה משכך את זעמו. אלא שיתר על כן צניעות בהרמת הקול היא משדרת לזולת כבוד והדר. היא קובעת צורה וטון של שיח מכובד ומכבד בין הצדדים. זוג אשר מדבר ברכות ובטון שקט עד כדי לחש בינו לבין עצמו ובינו לבין ילדיו משרה אידרה טובה ואידרה של רוגע ושמחה. הבית לא זקוק לא לצעקה של גיל ולא לצעקה של זעם. הבית איננו שוק מסחרי ואיננו מקום של נאומים חוצבי אבן. חז"ל נתנו לנו כלל גדול ביותר בצניעות. יאה אדם צנוע במעשיו ובדיבוריו אפילו בשבתו בין אנשי ביתו. ראוי להנהיג שהבית לא יהיה מקום המולה כתחנה מרכזית של אוטובוסים. בו יש המולה סאון ורעש צווחה וצעקה ולפעמים כעס או רוגז. ראוי גם שאנשים שבאים לתוך הבית לא יהיו אנשים שהם רודפי תאוה המולה צעקה או חניגות למיניהם.

הפניה בדיבור ובמילים של כבוד לאשה, והפניה המכובדת של האשה לבעלה צריכה להיות לכל אורך חייהם. אסור לשנות הטעות והזיהה כי הכל זו אהבה ואין צורך לכבד זה את זה. לפעמים המצג כאילו קרבה יתרה שוררת בין בני הזוג ולכן הם אינם זקוקים למנהיג נימוס וכבוד זה כלפי זה הוא מצג שוא. אין כאן לא מסירות ולא אהבה של אמת. יש בהתנהגות מסויימת אך ורק התפרצות של תשוקות ותאוות ריקות מתוכן ממשי ואמיתי. הם גורמות בסופם לקלקול היחסים. כבר אמר אחד מחכמינו ז"ל: אם ראית זוג של אוהבים שפוטרים עצמם מחובות של כבוד הדדי, ומזלזלים במנהגים של נימוס בינו לבניה או בין ילדיהם וחביבים עליהם פינוקיהם והתפרקויותיהם יותר מן הכבוד, ונהגים מעשי שובבות וחיידודים יותר מהנימוס, הווה דואג לאחריהם. שהרי הם צפויים למפח נפש ואכזבה.

רק אהבה שיש עמה כבוד היא אהבת אמת.

לתגובות: 054-4966433 | דוא"ל: adavi@walla.co.il
העלון מוקדש לזכר ולע"ז
חיאל קרוטהמר ז"ל מטבריה,
נפטר ב-1 בכסלו תשנ"ח.
יהי זכרו ברוך!

הורות וחינוך בראי הפרשה

צחי גרינ

מנהל חטי"ב אמ"ת מודיעין
מנחה הורים בגישת EQ

Good enough mother

אם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון... ויוצא העבד כלי-כסף וכלי זהב, ובגדים, ויתן, לרבקה; ומגדת--נתן לאחיה, ולאמה.... וישלחו אות-רבקה אחתם, ואת-מנקתה, ואת-עבד אברהם, ואת-אנשיו' (בראשית כד, נג-נט)

רש"י בפרשיה מביא את דברי המדרש 'אמר רבי אחא, יפה שיחון של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים' ונסה גם אנחנו בדרכנו לדלות מסר מתוך הבאר.

בפסוקים המובאים לעיל עולה כי לרבקה היה כל טוב. רבקה גדלה בבית בו א'ם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון' ועם זאת מביטה קיבלה כל טוב. רבקה היתה מודל של עושר וחסד בדומה לבית ממנו בא יצחק, ביתו של אברהם. אולם לעיתים **עושר בלתי מרוסן עלול להביא לידי פינוק יתר והתפתחות לא נכונה** כפי שמביא קהלת (ה, ב): "יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעליו לרעתו ועל כך מביא רש"י 'כעשרו של קרח שעל ידי כן נתגאה וירד לשאול'. העושר הוא חרב פיפיות. מחד גיסא, העושר מסייע לאדם לפתח קומה נוספת באישיותו או כפי שפיתח הפסיכולוג אברהם מאסלו במודל הפירמידה, שם הבסיס הוא צרכים פיזיולוגיים בסיסיים אך מאידך גיסא, העושר מנטרל את האדם מעיסוק באתגרים הפשוטים של החיים ועלול להביא אותו לסיאוב פינוק וניוון ערכי.

הורים לעיתים קרובות נוהגים לנון על הילד אותו גידלו. בולט הדבר בגיל צעיר כאשר הילד מתחיל ללכת ויש חשש כבד שמא יפול אך ברור לכולם שאם נמנע מהילד ליפול הוא גם לא ילמד ללכת. ילד קטן רץ ומקפץ והוריו חוששים שמא יפול. החשש הוא אמיתי אך הדבר הנכון הוא לאפשר ולשחרר גם במחיר של נפילה כואבת (הגבול עובר אם חלילה עלול להגרם נזק קשה או בלתי הפיך לגופו או נפשו של הילד). דוגלד וויניקוט (D. W. Winnicott), פסיכואנליטיקאי אשר עסק רבות בקשר שבין האם לתינוק, טבע את מונח **האם הטובה דיה'** בכדי לתאר את האם המאפשרת לבנה להתפתח כיאור.

וויניקוט דיבר בעיקר על השנים הראשונות של הילדות אולם הדבר נכון גם בהמשך התפתחות הילד ובגיל הבגרות. הורים המגוננים על הילד כל צרכו, לא מאפשרים לילד לבנות את השרירים הנכונים, שריר האתגר, שריר דחיית הסיפוקים, שריר ההתמודדות ועוד. ומה יקרה כשיפגוש אותם בפעם הראשונה בגיל 20? האם אז ידע להתמודד כראוי עם שריר שלא פותח במשך כל הילדות? הדבר הנכון הוא ליצור איזון ממש בדומה לרכיבה על אופניים. ללוות ליד לנסות לאזן ולעיתים נופלים. **הנפילה היא מחוייבת המציאות ומי שלא יפול בנערותו, יחסר משהו בהתפתחות.** מאותה נפילה נפיק לקחים ונלמד.

נוכל להמשיך זאת בצורה של **הילד כחלקיק**. כל חלקיק נתקל בחלקיק שלידו וכך נוצר השלם. אם אין לילד במה להיתקל בו הוא יהיה בחרדה ולא יוכל להשלים את עצמו. אם נעטוף את הילד בטרם נכנס לאתגר, הוא לא יתקל בחלקיק ולא יוכל להיבנות. ילד שגדל ללא גבולות בבית, צועק, מרביץ משחית ובצד השני אין הורים שיעצרו אותו, הורים אלה אינם מכילים אלא לא מאפשרים את התנגשות החלקיק ומונעים את בניית הילד.

ילד גדל בבית בלי גבולות והוא צועק, אם אחד לא מגיב, מרביץ לאחיו, אף אחד לא מגיב. הילד מנסה להיתקל במשהו ואף אחד לא נתקל בו. וככל שהילד לא ייתקל במשהו הוא יכנס לחרדה. הילד זז במרחב הרגשי בביה"ס וצריך להיתקל במשהו.

לסיכום, כמו שאומר וויניקוט, האם טובה דיה ולא אמה מושלמת. או בעצם, **אמה טובה דיה היא האמה המושלמת.**

לתגובות: 054-3044095 | דוא"ל: zachigreen2016@gmail.com